

Minutes

Cyfarfod Cysylltu gyda Chynghorau Cymuned

Date: Dydd Mercher, 15 Medi 2021

Time: 6.00 pm

Present: Councillors Marshfield and Wentlooge

In Attendance: Gareth Price (Head of Law & Regulation), Matthew Sharp (Acting Development Services Manager) and Pamela Tasker (Governance Officers)
Matthew Sharp (Development and Regeneration Manager), Samantha Kremzer (Senior Planning Officer (Policy)), Matthew Sellwood (Keep Wales Tidy), Christine Thomas (Trade and Enforcement Manager)

Apologies: Councillors Graig and Michaelstone-y-Fedw

1 Ymddiheuriadau

Cllr Paul Gregory Graig CC
Nigel Hallett Michaelston y Fedw CC

2 Cofnodion y Cyfarfod Diwethaf: 10 Mehefin 2021

Agreed:

Cytunwyd bod y cofnodion yn gofnod gwir a chywir.

3 Cynllun Datblygu Lleol Newydd Casnewydd

Cyflwynodd Matthew Sharp, Rheolwr Datblygu ac Adfywio yr eitem hon i'r cyfarfod. Esboniodd Matthew fod y Cynllun Datblygu Lleol (CDLI) yn cynnwys dyraniadau ar gyfer tai, cyflogaeth ac ysgolion mewn ardaloedd lle'r oedd y Cyngor yn bwriadu hyrwyddo twf. Roedd hyn hefyd yn cynnwys ardaloedd lle'r oeddem yn bwriadu diogelu cefn gwlad ac amrywiol ardaloedd o asedau hanesyddol ac amgylcheddol.

Pwyntiau i'w nodi:

- Roedd y CDLI presennol yn ymdrin â'r cyfnod rhwng 2011 a 2026 ac fe'i mabwysiadwyd ym mis Ionawr 2015.
- Ers dechrau cyfnod y cynllun ym mis Ebrill 2011, mae 6,500 o gartrefi newydd wedi'u hadeiladu gyda dros 20% o'r rheiny yn dal i fod yn fforddiadwy, gyda 94% ar dir llwyd. Roedd 26 hectar o dir cyflogaeth hefyd wedi dod ymlaen.
- Mae'r CDLI presennol dros 6 oed felly roedd angen ei adolygu. Cafwyd trafodaethau anffurfiol ar y marc pedair blynedd, gyda'r cyfraddau cyflawni mewn perthynas â thai yn eithaf llwyddiannus. Fodd bynnag, gan fod chwe blynedd wedi mynd heibio, roedd amser i adolygu.
- Roedd dadl bod angen cyflwyno safleoedd mwy strategol. Yn gynharach yn y flwyddyn, cyhoeddwyd Cynllun Datblygu Cenedlaethol Cymru'r Dyfodol gan Lywodraeth Cymru, a dyma'r lefel uchaf o gynllun strategol yng Nghymru.

This document is available in Welsh / Mae's ffurflen hon ar gael yn Gymraeg

- Nododd y cynllun hwn fod Casnewydd a'r ardal gyfagos yn ardal o dwf cenedlaethol.
- I grynhoi, bydd adolygu'r CDLI yn helpu i hybu adferiad economaidd a'i gysylltu'n fwy cynhenid â'n cynllun lles.
- Lluniwyd cytundeb cyflawni a oedd yn amserlen ar gyfer cyflawni'r CDLI diwygiedig. Roedd hyn hefyd yn cynnwys Cynllun Cynnwys Cymunedau sy'n nodi pryd a sut y bydd y Cyngor yn ymgynghori ac yn ymgysylltu â rhanddeiliaid, ar ba gamau, y cofnodion i'w cynnwys ynghyd ag ymgysylltu â'r Cyngorau Cymuned.
- Cymeradwywyd y cytundeb cyflawni ym mis Mai 2021 sy'n cynnwys cynllun cynnwys cymunedau sy'n nodi pryd a sut y bydd y Cyngor yn ymgynghori ac yn ymgysylltu â rhanddeiliaid gan gynnwys y cyhoedd.
- Gofynnwyd i'r cyhoedd pa safleoedd yr hoffent eu cyflwyno fel rhan o'r cynllun newydd.
- Cam 3- Dyma fyddai drafft cyntaf y CDLI a byddai digon o gyfleoedd i ymgynghori â'r cyhoedd - Awst 2022.
- Yna byddai'r cynllun Adneuo yn cael ei gyflwyno i Lywodraeth Cymru i'w archwilio yn Haf 2024 gyda thrafodaethau. Gall gwrthwynebwyr a chefnogwyr anfon eu syniadau ymlaen, ac mae hyn yn annog ymgysylltu.
- Yn y pen draw, bydd adroddiad yr arolygydd yn cael ei ryddhau yn 2025 ac yna byddai hynny'n cael ei fabwysiadu fel y cynllun newydd. Roedd yn broses hir, felly roedd ymgysylltu yn bwysig.

Y Camau Nesaf:

Y cam nesaf fyddai ymgysylltu â rhanddeiliaid allweddol i ddarganfod beth oedd y dyheadau, gydag amrywiaeth o senarios ac opsiynau twf a byddai'r rhain yn cael eu rhannu â'r cyhoedd i nodi lefel y twf yng Nghasnewydd i'w gyflawni; mae'r CDLI presennol yn gosod targed tai o 10,000 o anheddau newydd.

- Byddai Aseidiadau Ffiniau Pentrefi hefyd yn cael eu hystyried yn fuan. O fewn y ffin drefol roedd cyfleusterau cymunedol a datblygiad a oedd yn dderbyniol mewn egwyddor, a byddai hyn yr un peth i bentrefi. Byddai ffactorau eraill i'w hystyried ond byddai hynny'n fras sut y byddai'r cynllun yn gweithio o ran y CDLI.
- Mae rhai pentrefi wedi'u dileu oherwydd, o ran cynllunio, mae ganddynt lai o gyfleusterau ac felly maent yn llai cynaliadwy e.e. mae'n anoddach rhoi tŷ newydd yn y pentrefi hyn. Byddai ffiniau yn cael eu hystyried i weld a oeddent yn dal i fod yn berthnasol.

Cwestiynau:

Gofynnodd cynrychiolydd Gwynllŵg a yw datganiad y Gweinidog ar ddiogelu Gwastatir Gwynllŵg a'r penderfyniad diweddar i wrthod y fferm solar yn cael effaith ar y penderfyniadau ar y CDLI.

Cadarnhaodd y Rheolwr Datblygu ac Adfywio y byddent, ac y byddai hyn yn ystyriaeth berthnasol. Roedd y Gweinidog wedi gwrthod adroddiad yr Arolygydd gan ddweud bod gwerth treftadaeth Gwastatir Gwynllŵg yn dal mwy o bwysau a oedd yn arweiniad clir gan y Gweinidog i'w ystyried.

Dywedodd cynrychiolydd Maerun ei fod yn teimlo mai ychydig iawn o ddiogelwch a oedd gan Gwastadeddau Gwent a'i fod yn chwilio am rywbeth yn y CDLI a oedd yn cadw cyflwr yr amgylchedd naturiol hwnnw. Roedd hefyd yn chwilio am arweiniad clir gan yr adran Gynllunio o ran cynlluniau cynefin ar gyfer cymunedau. Dywedodd fod ganddo farn ar ddatblygu cynaliadwy o fewn ardaloedd fel Maerun a Chas-bach yr hoffai fynd i'r afael â hi hefyd.

Mewn perthynas â ffiniau aneddiadau, gofynnodd cynrychiolydd Maerun pam yr oedd Casbach a Maerund wedi'u heithrio fel petaech wedi siarad â phobl yno, roedd yr ardal wedi ei gor-ddatblygu beth bynnag. Nid oedd gwasanaeth bws, a gofynnwyd pam fod yr ardaloedd hyn wedi'u heithrio o'r ffin aneddiad.

Dywedodd y Rheolwr Datblygu ac Adfywio y byddai Cynllunwyr y Cyngor yn anghytuno ychydig â'r datganiad nad oedd digon o ddiogelwch i Wastadeddau Gwent gan fod paragraff cyntaf adroddiad yr arolygydd a gymeradwyodd safle Llan-wern yn rhestu'r cyfyngiadau; ei fod yn safle hanesyddol, bod ganddo lawer o ddiogelwch ac o dan amgylchiadau arferol ni

fyddai ardal fel hon yn cael ei hystyried fodd bynnag roedd y manteision amgylcheddol sy'n pweru cymaint o gartrefi yn drech na'r cyfyngiadau hyn.

Esboniodd y Rheolwr Datblygu ac Adfywio ei fod wedi cael ei drafod o'r blaen am Wastadeddau Gwent fod yn llain las. Fodd bynnag, nid dyna oedd pwrpas llain las. Roedd llain las yno i atal uno aneddiadau rhwng Casnewydd a Chaerdydd ac roedd polisi Llywodraeth Cymru wedi datgan o'r blaen y gellid gosod datblygiad ynni adnewyddadwy ar lain las.

Deallwyd bod rhai pobl yn teimlo nad oedd digon o ddiogelwch, fodd bynnag, roedd un o'r ffermydd a gymeradwywyd yn cydnabod bod polisi Llywodraeth Cymru bryd hynny o blaid ynni adnewyddadwy.

Cafwyd trafodaethau blaenorol ynghylch Gwastadeddau Gwent ac roedd y tîm yn gweithio gyda'r bobl Etifeddiaeth i'w helpu i lunio dadleuon cynllunio a thrafodwyd canllaw cynllunio atodol hefyd i atal datblygiad. Fodd bynnag, arweiniad yn unig oedd canllaw atodol.

Roedd Llywodraeth Cymru yn mynd i edrych ar rywbeth ar wahân, ond nid oedd hyn yn hysbys ar hyn o bryd.

O ran Cynlluniau Cynefin, nid oedd unrhyw rai yng Nghasnewydd ar hyn o bryd, roedd rhai ym Mannau Brycheiniog ac ati a byddai'r tîm Cynllunio yn hapus i weithio gyda chynghorau cymuned i ddatblygu'r rhain, ond roedd yn rhaid iddynt gydymffurfio â'r CDLI felly ni ellid diystyru polisiau yn y CDLI.

Roedd Cymorth Cynllunio Cymru yn eithaf awyddus i ymgysylltu â chynghorau cymuned ar Gynlluniau Cynefin a gallai cynghorau cymuned siarad â nhw am hyn.

O ran ffiniau, mae'r ffin ar gyfer Cas-bach a Maerun â ffin ac mae ganddi lefel o gyfleuster cymunedol a thrafnidiaeth ac felly byddai datblygiad o fewn y ffin yn dderbyniol mewn egwyddor yn y CDLI presennol.

Esboniodd y Rheolwr Datblygu ac Adfywio fod Machen Isaf er enghraifft yn fwy ynysig gyda dim llawer o drafnidiaeth ac ati felly yna ni fyddai'n cael unrhyw ddatblygiad pellach ac yna byddai'r ffin yn cael ei dileu.

Dywedodd cynrychiolydd Gwynllŵg ei fod yn synnu bod Llanbedr Gwynllŵg wedi'i dileu o'r CDLI presennol a bod Llansanffraid Gwynllŵg i gael ffin gan eu bod ochr yn ochr â'i gilydd, bod ganddynt strwythur tebyg a bod gan y ddau ohonynt wasanaethau cyfyngedig.

Esboniodd y Rheolwr Datblygu ac Adfywio fod dadansoddiad yn edrych ar yr hyn oedd gan y pentrefi ac ati wedi'i gynnal a'u bod wedi cael eu sgorio.

Dywedodd cynrychiolydd Gwynllŵg fod gan Lansanffraid Gwynllŵg yn ôl pob tebyg fwy o weithgarwch busnes.

Dywedodd yr Uwch Swyddog Polisi Cynllunio fod y pentrefi a gafodd eu dileu a'r rhai a ychwanegwyd o'r CDLI presennol o 2015. Byddai'r tîm nawr yn ailasesu'r rhain i gyd a byddai'r tîm yn dod allan i'r holl bentrefi i weld y bobl yno ac i asesu beth oedd yno.

Gofynnodd cynrychiolydd Gwynllŵg am y Cynllun Cenedlaethol a dywedodd y byddai hyn yn her fawr gan fod llawer o ardaloedd a ddiogelir a pharthau llifogydd, felly roedd hyn yn dipyn o her i ddargyfeirio cynllunio i ffwrdd o ardaloedd llifogydd.

4 **Gwirfoddoli Casglu Sbwriel**

5 **Gorchmynion Diogelu Mannau Cyhoeddus**

Dywedodd y Rheolwr Gorfodi Masnach ei fod yn hapus i fynd i'r afael â'r pwyntiau a wnaed yn y cyfarfod diwethaf ac ateb unrhyw gwestiynau.

O ran y casgliadau bagiau a gwrthod casglu mewn rhai ardaloedd a grybwyllwyd yn ail baragraff y cofnodion, roedd hyn yn ymwneud â'r teiars niferus y bu'n rhaid eu symud o'r ardal.

Esboniodd y Rheolwr Gorfodi Masnach nad oedd y tîm eisiau peidio â chasglu ond nid oedd yn ddyletswydd statudol ac roedd prosesau hefyd ar waith ar gyfer casglu yr oedd angen eu dilyn. Fodd bynnag, roedd y tîm eisiau cefnogi'r gwirfoddolwyr a gweithio gyda nhw. Os oedd y mater yn ymwneud â thir preifat, roedd prosesau ar waith ar gyfer camau gorfodi a gweithio gyda'r tîrfeddiannwr i sicrhau bod y gwastraff yn cael ei glirio o safle'r tîrfeddiannwr a byddai'r tîm yn gwneud hyn yn agos iawn ochr yn ochr â Cadwch Gymru'n Daclus.

Esboniwyd yn ystod COVID y sylweddolwyd bod llawer o bobl yn treulio llawer mwy o amser allan yn casglu sbwriel, ac addasodd y tîm yn gyflym iawn i helpu i fodloni hynny cystal ag y gallai, o ystyried yr adnoddau cyfyngedig oedd ganddo. Roedd yn rhaid iddo flaenoriaethu'r gwasanaeth rheng flaen, sef casglu sbwriel, ond llwyddodd i roi proses ar waith i gefnogi'r gwirfoddolwyr.

Cydnabu'r Rheolwr Gorfodi Masnach ei bod yn anodd efallai i wirfoddolwyr nodi mathau o dir a gallai'r tîm gynorthwyo gyda hynny i helpu gwirfoddolwyr i wybod a yw'n rhywbeth y gellir ei gefnogi neu a ddylid cysylltu â'r tîrfeddiannwr i sicrhau ei fod yn cydymffurfio.

Nid oedd y ffos a grybwyllwyd yn flaenorol yn eiddo i'r Cyngor gan ei bod yn breifat ac felly pe bai'r Cyngor yn casglu o ffosydd preifat, yna byddai hyn yn cael ei waredu fel gwastraff dinesig. O ran gwaredu teiars, nid oedd gan y tîm gyfleuster na thrwydded ar y safle i wneud y rhain, felly yn y pen draw, y cyhoedd wedyn sy'n talu am waredu teiars y tîrfeddiannwr trwy ffrwd gwastraff dinesig Cyngor Dinas Casnewydd.

Trafodwyd hefyd o gofnodion y cyfarfod blaenorol gasgliadau bagiau ac roedd y Rheolwr Gorfodi Masnach am gefnogi hyn ond gwnaeth sylw ar 50 o fagiau wedi'u pentyrru ar gornel ffordd 50 milltir yr awr, y byddai angen i'r tîm eu symud, nad oedd yn dderbyniol gan y byddai angen defnyddio mesurau rheoli traffig ac mae hyn yn ddrud iawn gan fod y tîm eisiau gweithio'n ddiogel.

Dywedwyd bod cyfathrebu'n allweddol ac os oedd sesiwn casglu sbwriel mawr wedi'i gynllunio, efallai mai'r peth gorau fyddai rhoi gwybod i'r Cyngor am hyn yn ogystal â Cadwch Gymru'n Daclus, gan ei bod yn bwysig i wirfoddolwyr weithio'n ddiogel.

Dywedodd cynrychiolydd Maerun ei fod wedi mynychu sesiwn Cadwch Gymru'n Daclus lle roedd wedi dysgu bod prosiect newydd Caru Cymru wedi dechrau, gan hyrwyddo gweithio gyda phobl sy'n casglu sbwriel a'r awdurdodau lleol. Roedd hefyd angen cyfathrebu gwell o'r ddwy ochr.

Cadarnhaodd Matthew o Cadwch Gymru'n Daclus fod y prosiect yn rhedeg ar hyn o bryd gyda chynllun gweithredu o'r hyn yr oeddent yn ceisio ei gyflawni gan ganolbwyntio ar faw cŵn, casglu sbwriel yn ogystal â pharhau i gefnogi grwpiau cymunedol.

Dywedodd cynrychiolydd Maerun ei fod yn helpu'r Marshfield Magpies a bod llawer o rwystredigaeth ar ran y casglwyr sbwriel, a'i fod am weld y bagiau wedi mynd ac y byddai'n annog grŵp partneriaeth rhwng tîm gwastraff y Cyngor a Cadwch Gymru'n Daclus.

Dywedodd y Rheolwr Gorfodi Masnach fod gwasanaeth yn cael ei ddarparu ar gyfer symud gwastraff wedi'i dipio'n anghyfreithlon ac os adroddwyd ef trwy'r system roedd 1.5 diwrnod i'w symud. Dywedwyd mai ar gyfer sbwriel yn unig ddylai'r casgliad gwirfoddolwyr fod, ond yn y pen draw roedd y tîm yn casglu poteli nwy, teiars ac ati ac nid oedd hyn ar dir Cyngor Dinas Casnewydd. Roedd angen i'r tîm fod yn dryloyw o ran lle anfonwyd sbwriel, ac roedd angen cyfiawnhau'r gost felly dylai fod sbwriel i'w gasglu'n unig.

Dywedodd cynrychiolydd Maerun fod angen i'r ardal fod yn lân sef yr hyn yr oedd trigolion a chymunedau ei eisiau ac felly roedd dryswch weithiau ynglŷn â ble ddylai sbwriel fynd.

Cytunodd y Rheolwr Gorfodi Masnach â hyn, ond nododd hefyd fod darpariaethau a darpariaethau statudol ar waith a reolir naill ai drwy dîm iechyd yr amgylchedd neu'r tîm cynllunio i weithio gyda thirfeddianwyr ar symud cronïadau ar eu tir a chydabuwyd ei bod yn anodd i wirfoddolwyr a'r gymuned nodi beth oedd tir y Cyngor a beth oedd ddim, ond roedd yn rhaid rheoli'r hyn a gasglwyd yn iawn.

Cytunodd Cynrychiolydd Maerun ond dywedodd, gan ei bod weithiau'n cymryd amser hir i'r tîrfeddiannwr gael ei nodi ac i ddarganfod pwy oedd yn gyfrifol am symud yr eitem, fod tipwyr anghyfreithlon eraill wedyn yn taflu eitemau eraill ar ben yr hyn sydd eisoes yno ac mae'n dod yn gronïad gan ddenu llygod mawr ac ati.

Cytunodd y Rheolwr Gorfodi Masnach â'r pwynt hwn ond dywedodd ei fod wedi gweld oedolyn a phlentyn yn tynnu oergell allan heb wisgo fest llachar ar ffordd 50-60 milltir yr awr. Dywedodd cynrychiolydd Maerun ei bod yn ymddangos yn annheg bod yn rhaid i berchennog y tir symud y gwastraff wedi'i dipio'n anghyfreithlon ac felly arhosodd yno a bod angen proses fwy cydgysylltiedig i weithio rhywbeth allan y gellid ei wneud gyda Cadwch Gymru'n Daclus.

Cytunodd y Rheolwr Gorfodi Masnach a dywedodd fod y Cyngor yn gweithio gyda Cyfoeth Naturiol Cymru ac yn gweithio gyda'r bwrdd draenio i reoli'r ffosydd draenio.

Dywedodd cynrychiolydd Maerun ei fod yn gweithio gyda Pam Jordan a oedd yn dda iawn ac yn gymwynasgar ac yn gallu defnyddio camerâu i nodi tipwyr anghyfreithlon.

Dywedodd y Rheolwr Gorfodi Masnach ei fod yn gweithio'n agos iawn gyda Pam ond ei bod yn dod o sefydliad gwahanol - Taclo Tipio Cymru ac roedd angen awdurdodiad RIPA i osod camera. Pe byddai Cyngor Dinas Casnewydd yn defnyddio camera cudd, yna byddai'n rhaid i gais gan y Llys Ynadon fod yn ei le. Fodd bynnag, nid yw Taclo Tipio Cymru yn defnyddio'r rhain felly gellir defnyddio camera unrhyw bryd.

Cadarnhaodd y Cadeirydd fod hyn yn ofyniad cyfreithiol yn y ddeddfwriaeth ar gyfer unrhyw wylidwriaeth gudd ar gyfer yr Heddlu ac Awdurdodau Lleol gan fod yn rhaid ystyried ei bod yn angenrheidiol ac yn gymesur er mwyn peidio ag ymyrryd â hawliau dynol pobl.

Esboniodd y Cadeirydd hefyd nad oedd Taclo Tipio Cymru yn rhwym i'r Ddeddf Rheoleiddio Pwerau Ymchwilio fel yr oedd yr Heddlu ac awdurdodau lleol. Roedd yr heddlu ac awdurdodau lleol yn asiantaethau gorfodaeth gyfreithiol.

Dywedodd Matthew o Cadwch Gymru'n Daclus fod Caru Cymru yn hyrwyddo gweithgareddau grŵp a threialon ac ymgyrchoedd yn ymwneud â baw cŵn, tipio anghyfreithlon ac ati fel Lighthouse Road a allai fod yn dreial yn rhywle ac yna gellid ei fabwysiadu. Roedd mabwysiadu cynllun Priffyrdd yn un arall a oedd yn dal i gael ei ystyried o ran y rhan iechyd a diogelwch o hynny felly a fyddai'n palmant neu'n waith diogel ar ffyrdd gwledig. Roedd seilwaith biniau hefyd yn cael ei ystyried.

Siaradodd Cynrychiolydd Gwynllŵg mewn perthynas â thipio ar dir preifat a dywedodd ei fod ar banel cenedlaethol a oedd yn cael ei redeg gan Taclo Tipio Cymru a oedd yn cynnwys ffermwyr, National Rail ac ati. Dywedwyd mai'r teimlad oedd bod y gwastraff yn dod oddi ar y briffordd felly pam y dylai tiffeddianwyr dalu am wastraff sy'n dod oddi ar y briffordd.

Teimlwyd y dylid mynd i'r afael â hyn ar raddfa'r llywodraeth oherwydd ei bod yn broblem genedlaethol. Dywedodd cynrychiolydd Gwynllŵg y byddai'n rhoi gwybod i gynghorau cymuned eraill am unrhyw newyddion ar hyn.

Dywedodd cynrychiolydd Gwynllŵg hefyd ei fod wedi cael golwg ar weithredoedd rhai eiddo lle roedd y gwastraff wedi mynd i'r ffosydd draenio a bod y perchnogion ond yn berchen hyd at ganol y ffos ddraenio ac nad oeddent yn berchen ar y ffos ddraenio gyfan. Felly, pwy fyddai'n berchen ar y ffos ddraenio a oedd wedi'i chysylltu â'r briffordd? Roedd angen arolwg priodol ar yr ardal hon hefyd gyda'r grwpiau sy'n ymwneud â chasglu sbwriel ar gyfer ardal Llan-bedr Gwynllŵg gan fod y rhan fwyaf o sbwriel yn cael ei gasglu ar y comin. Er mwyn cadw'r gymuned hon yn lân yna roedd dyletswydd i gadw'r ardaloedd hynny'n lân.

Dywedodd y Swyddog Gorfodi Masnach, gyda'r system drefnu nawr ar waith i drefnu'r casgliadau cymunedol, a'i fod yn ddigwyddiad mawr gydag unrhyw beth dros 10 bag, y byddai rhywun yn y tîm yn fwy na pharod i gynghori'r cyngor cymuned ar y ffordd orau o gasglu sbwriel yn ddiogel yn yr ardal honno.

Cytunodd cynrychiolydd Gwynllŵg fod casgliadau tipio anghyfreithlon yn dda iawn a'i fod yn rhan o sesiwn glanhau yn ddiweddar ac mai fe oedd yr unig berson mewn fest llachar ac nad oedd mesurau rheoli traffig ac roedd Caerdydd yn barod i gasglu'r gwastraff. Y broblem oedd, pe na bai'r 2 fetr o'r ffordd yn cael ei lanhau, yna byddai'r trigolion yn gofyn pam.

Dywedodd y Swyddog Gorfodi fod dau fater: casgliadau sbwriel gwirfoddol a chasglu gwastraff wedi'i dipio'n anghyfreithlon.

Dywedodd cynrychiolydd Gwynllŵg fod llawer o wastraff yn cael ei daflu i lwyni ac ati a bod y bobl sy'n gwirfoddoli eisiau gwneud gwahaniaeth, felly roedd angen rhywfaint o arweiniad i ddatrys y sefyllfa.

Cytunodd y Swyddog Gorfodi Masnach fod angen arweiniad a chefnogaeth. Fodd bynnag, os gofynnwyd i Gyngor Casnewydd gymryd gwastraff ac unrhyw fath o wastraff ni waeth y tir yr oedd arno yna nid oedd hyn yn gynaliadwy.

Dywedodd cynrychiolydd Gwynllŵg ei fod yn tynnu gwastraff allan o'r ffosydd draenio i atal llygredd a'r teimlad oedd bod angen cael panel yn cynnwys Cyfoeth Naturiol Cymru, Cyngor Dinas Casnewydd a Cadwch Gymru'n Daclus i gydweithio.

Dywedodd cynrychiolydd Maerun ei fod yn cydymdeimlo â'r awdurdod lleol ond ei fod yn cydnabod gwaith caled iawn gwirfoddolwyr a dywedodd fod y system drefnu newydd a gyflwynwyd yn ystod Covid yn gweithio'n dda iawn ac roedd eisiau gwybod a oedd dadansoddiad o a oedd hyn yn gweithio mewn perthynas â thipio anghyfreithlon yn erbyn yr achosion o dipio anghyfreithlon ac a oedd unrhyw erlyniadau a ddigwyddodd. Dywedodd ei

fod wedi gwneud cais Rhyddid Gwybodaeth o'r blaen i gael gwybod am yr erlyniadau a'i fod wedi'i synnu gan yr ymateb a gafwyd. Gofynnodd Geoff hefyd faint o erlyniadau a ddigwyddodd yn ystod y flwyddyn ddiwethaf.

- Dywedodd y Swyddog Gorfodi Masnach y rhoddwyd 70 o hysbysiadau cosb benodedig rhwng mis Medi 2020 a mis Medi 2021; roedd 20 o erlyniadau ar wahanol gamau dros y 12 mis diwethaf a chafodd dau gerbyd eu hatafael. Fodd bynnag, mae'n cymryd amser. Nid oedd ateb pendant ynghylch a oedd tipio anghyfreithlon wedi cynyddu neu ostwng o ganlyniad i'r system drefnu, ond gellid edrych ar hyn ar gyfer y cyfarfod nesaf.

Dywedodd cynrychiolydd Maerun ei fod yn teimlo ei bod yn hanfodol ffurfio partneriaeth gan ei bod yn ymddangos bod rhwystredigaeth a chamddealltwriaeth a gallai pob parti yn gweithio gyda'i gilydd yn cynnig manteision.

Cytunodd y Swyddog Gorfodi Masnach ei fod yn barod iawn i gefnogi grwpiau, ond mae'n rhaid rheoli'r disgwyliadau, ac roedd y fframwaith eisoes wedi'i sefydlu felly byddai cysylltu â Christine neu Matt yn cael ei gynghori.

Gofynnodd cynrychiolydd Maerun a allai Christine neu Matt fynychu cyfarfod pe bai slot yn cael ei drefnu yn y neuadd ac efallai y gallai gwirfoddolwyr siarad wyneb yn wyneb yno, a chytunwyd ar hynny.

Cytunodd Matthew o Cadwch Gymru'n Daclus y byddai hyn o fudd mawr a dywedodd y gellid cynnal sesiwn hyfforddi anffurfiol lle gellid gwahodd Tipio Anghyfreithlon Cymru ochr yn ochr â chynghorau cymuned hefyd i nodi ardaloedd problemus.

Dywedodd cynrychiolydd Gwynllŵg ei fod hefyd yn casglu sbwriel ac roedd modd ailgylchu tua 90% o lawer o'r pethau a daflwyd allan a oedd yn rhwystredig, a gwnaeth egluro cyn covid y byddai'r ailgylchu'n cael ei wahanu ac y byddai Wastesavers yn ei dynnu.

Trafodwyd bagiau ailgylchu gwyn, a chadarnhaodd y Rheolwr Gorfodi Masnach i Julie cynrychiolydd Gwynllŵg, y byddai rhai bagiau ailgylchu ar gael iddi.

Cadarnhaodd Matthew o Cadwch Gymru'n Daclus hefyd y gallai offer sbwriel gael ei rentu o'r hybiau ac y gellid casglu bagiau ailgylchu gwyn o'r hybiau hyn hefyd.

6 Cyfathrebu Cyffredinol

Dywedodd cynrychiolydd Gwynllŵg nad yw'r ganolfan alwadau yn dod yn ôl ato a bod anhawster cael help a oedd yn rhwystredig. Esboniwyd ei fod am siarad â rhywun am gasgliad sbwriel a fethwyd ac esboniodd gweithredwr y ganolfan alwadau nad oedd unrhyw un i siarad ag ef ac i adael y sbwriel allan am 48 awr arall ond roedd trigolion yn cwyno am wastraff ar y ffordd. Awgrymwyd hefyd gan y gweithredwr y gallai'r gwastraff gael ei gludo i'r ganolfan ailgylchu ond y byddai'n rhaid i bawb yn y stryd drefnu hyn yn unigol.

Teimlwyd y gellid osgoi hyn gyda mwy o gyswilt 2 ffordd a drwy gynnig mwy o ffynonellau cymorth.

Dywedodd y Cadeirydd y gallai'r wybodaeth hon gael ei bwydo'n ôl i Paul Jones, Pennaeth Gwasanaeth a Rheolwr y Gwasanaethau Cwsmeriaid, Kerry Foot.

Esboniodd cynrychiolydd Gwynllŵg fod Covid yn amlygu bod pobl yn cnocio'r drws i gwyno am faterion amrywiol ond ei bod yn anodd rhoi ateb iddyn nhw.

Dywedodd cynrychiolydd Maerun ei fod wedi adrodd llawer o ddigwyddiadau ar yr ap lle addawyd y byddai rhywun yn cysylltu ag ef mewn 5 diwrnod gwaith. Fodd bynnag, nid yw hyn wedi digwydd ar unrhyw adeg.

Argymhellodd y Cadeirydd y gallai'r Swyddog Cymorth Llywodraethu ofyn i gynrychiolydd o'r gwasanaethau cwsmeriaid fynychu cyfarfod yn y dyfodol i siarad â'r cynghorau am y materion hyn.

7 Unrhyw Fater Arall

Dywedodd cynrychiolydd Maerun fod cwpl o faterion a gyflwynwyd gan y clerc a gafodd eu hanfon i Briffyrdd ac adrannau eraill ond ni chafwyd ymateb. Cadarnhaodd y Cadeirydd y

gallai clercod cynghorau cymuned gysylltu â'r swyddog cymorth Llywodraethu pe bai problem gyda chyfathrebu ond na allai ddelio â chwynion unigol.

Gofynnodd cynrychiolydd Langstone a oedd cyfeiriadur swyddogion ar gyfer clercod cymuned.

Cadarnhaodd y Cadeirydd nad oedd cyfeiriadur gan fod pobl yn cael eu hannog i fynd drwy'r ganolfan gyswllt a bod llyfr ffôn mewnol, ond roedd hwn at ddefnydd staff yn unig. Roedd yn anodd rhoi manylion cyswllt unigol o fewn gwasanaethau penodol gan fod popeth yn cael ei sianelu drwy'r ganolfan gyswllt.

Dywedodd cynrychiolydd Maerun ei fod wedi cael ei grybwyll yn y cyfarfod diwethaf ynghylch gorfodaeth yn yr ardal, ond mae'r cyngor cymuned wedi sefydlu cyfarfod gyda Matthew a Neil Gunther ym mis Hydref a oedd yn egluro'r pwynt hwnnw yn y cofnodion.

Soniodd cynrychiolydd Maerun am gyflwr yr A48 o'r ffatri LG i'r ffin â Chaerdydd a gofynnodd a oedd unrhyw gynlluniau arfaethedig i wella'r rhan hon o'r ffordd.

Cadarnhaodd y Cadeirydd y byddai hyn yn cael ei nodi a'i basio ymlaen i wasanaethau'r ddinas.

8 Dyddiad y Cyfarfod Nesaf

9 Rhagfyr 2021 am 6pm